

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Ioan. Crombecii Societatis Iesv Presbyteri De Studio
Perfectionis Libri Dvo**

Crombecius, Johannes

Mogvntiæ, 1614

XVIII. Ponuntur alia tria animi vulnera.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51132)

adferens ait: Totus mundus cæcus est. Ideo venit Chri Lib. 50.
 stus illuminator, quia diabolus fuerat excacator. Om- homin hom
 nes cæcos nasci fecit, qui primum hominem decepit. 43.
 Currant ad illuminatorem, currant, credant, acci-
 pant lutum de salua factum. Salua quasi verbum
 est, terra caro est. Lauent faciem. Baptizamini, vt &
 illuminemini. Hæc Augustinus. Sed rolerabile fo-
 ret si solus oculus esset saucius, volūta quoque
 oppido vulnerata est

CAP. XVIII.

Ponuntur alia tria animi vul-
 nera.

II. ET quidem intellectui inflictum vulnus,
 voluntati, quæ alioquin cæca est, nō mi-
 nus officit, quam si eodem ipsa fuisset telo con-
 fixa. Si enim à cæco ducatum tollas, in mille
 pericula præcipitas: aut si videnti lumen extin-
 guas, vel auferas, non erit is cæco melior. At in-
 tellectus oculus voluntatis est: & eodem te-
 lo, quo læsus est, sublatus est voluntati ducatum:
 lumen quoque sapientiæ extinctum,
 ne cæli stia videat. Quomodo ergo homo in re-
 bus eligendis ac gerendis in mille pericula non
 ruet? duplici ergo oculo extacatus est homo,
 naturali ac diuino. Et si enim primus parens pec-
 cando fidem non adinstit, nobis tamen am sit,
 omnesque eius filij cæci nascimur.

II. Adhæc innatus simul est amor sui, per quæ
 ex eadem voluntate pulsus est amor Dei: &

Voluntatis
 vulnera.

1.

Amissio du-
 ctoris seu o-
 culi tam
 naturalis
 quam si
 supernatū-
 ralis.

2.

Amor sui.

hic

NO IMPICIUS
 TULO PER
 HOIS

hic amor, quem *philautia* vocant, origo & fons
malorum omnium est: eoque solo homo ma-
dicitur esse. *Nec aliunde bonus es, ait Augustinus*
si bonus es: nec aliunde malus es si malus es: nisi quod
vel bene vel male amas quod bonum est. Nam quod
quod est, bonum est: sed cum illud, quod bonum est non
amatur: illud bonum non est, & hoc malum est. Hoc
facit amor sui, qui omnia bona ad se trahit, &
fine ad quæ referte deberet, an artis auocat in

Amoris sui filia tres. tionem, generatque carnis concupiscentiam, auaritiam, luxuriam, cupiditatem & superbiam vitia: quæ tres filie amoris proprii, omnia vitiorum genera creant eademque latissime generatione propagant. Quibus eo multa Patres: nec satis multa dici possunt, quæ grauiori telo sauciari homo non potuit, aut voluntas profundius confodi: cum & ipsum telum infausi amoris: tela noua in ipso vulnere porferat, vt voluntatem infinitis modis conuulset.

Lib. 22. de ciuit. c. 22. Vnicum audiamus Augustinum, ceteris emissis. *Quid (ait) amor ipse tot rerum vanarum ac noxiarum: ex quo mordaces cura, perturbationes, anxietates, formidines, insana gaudia, discordia, lites, bellum, insidie, ira, undia, inimicitie fallacia, adulatio, fraudes, furtum, rapina, perfidia, superbia, ambitio, inuidia, homicidia, parricidia, crudelitas, seuitia nequitia, luxuria, petulantia, impudentia, fornicationes, adulteria, incesta, & contra naturam vtriusque sexus, et supra atque immunditia, quas turpe est etiam dicere, sacrilegia, hæreses, blasphemias, periurias, oppressiones innocentium, calumnias, circumuentiones, preuaricationes, falsa testimonia, iniqua iudicia, violentia, latrocinia, & quidquid talium malorum cogit*

...entem non venit, & tamen de ista vita hominum
 ...non recedit, Verum hac hominum sunt malorum:
 ...illa tamen erroris & peruersi amoris radice venien-
 ...cum qua omnis filius Adam nascitur. Hac
 ...Augustinus. His quid addi possit, non vi-
 ...um est deo
 ...um est. H
 ...trahit,
 ...occat in
 ...nitam,
 ...uz tres
 ...era crea
 ...pagana
 ...ollit, qu
 ...uit, aut
 ...sum telu
 ...nere pu
 ...conuolue
 ...ceteris e
 ...rum at
 ...tiones, me
 ...lates, bell
 ...atio, fran
 ...inuiden
 ...quicia
 ...tiones,
 ...que sex
 ...e est etia
 ...riuria, q
 ...entioni
 ...dicia, vi
 ...lorum
 ...mentu

Aliud volutaris vulnus agnoscimus in diffi-
 cultate quam experimur tum in vitiis superan-
 tis, tum in virtutum actibus exercendis. Res
 enim omnes pondere quodam in suum finem
 feruntur: & ea, quae naturae suae consentanea sunt
 arripiunt auide, impedimenta omni vi, qua
 possunt, propellunt: & ad ea, quae naturae repu-
 gnant, aegre ac difficulter impelluntur: vt ignis
 sursum vergit, lapis deorsum, aer inclusus e-
 rumpit: denique haec suo impetu euertunt mo-
 les grauissimas, quae ipsorum fluxum motum-
 ue praepediunt. Finis hominis naturalis, si vo-
 luntatem spectes, est, rationem ducem sequi: &
 virtus ideo naturae attributa, vt potentiam
 iuaret, & ea cum voluptate ageret. Est ergo
 & virtus secundum naturam, & vitium natura
 repugnat. Deberet igitur homo & libenter be-
 ne agere, & cum voluptate virtutem excolere,
 aegre ac difficulter ad vitia impelli. Id non expe-
 rimur in nobis: nam & aegre vitiiis repugnamus,
 difficulter iusticiam, clementiam, benignitatem
 exercemus, cum voluptate vitiiis adhærescimus.
 Ergo laesa voluntas est, eiusque natura ac condi-
 cio immutata. *Homines latantur cum male fecerint, Prou. 2.
 & exultant in rebus pessimis: bibunt quasi aquam ini-*
quitatem. Job. 15.

3.
 Difficultas
 resistendi
 tentationi-
 bus & be-
 ne agendi

Simile:

Equi

NO IMPEDIUNT
 IN
 TIBI
 HOMO

Simile.

Equi generosi solo verbo gradiuntur, et
 liunt in hostem, freno amplius quam calcant
 digent: at asini, atque equi degeneres, impediuntur
 debent subiectis calcaribus, minis, clamoribus
 & vel tum quidem vix incedunt. Ergo de
 vires, concidit animus, aut læsa gradiendi faci-
 tas. Nos certe equi degeneres sumus tam in
 matate quam in adultæ, quos multa præcep-
 tationes, pœnæ propostæ impellere
 beant, cum ad bene agendum, tū vt à vitis con-
 ceamur. De paruulis ita loquitur Augustinus
Lib. 22. de ciuit. c. 22. *Quid sibi volunt multimodæ formidines, quæ coluntur
 Eccle. 30.* *dis paruulorum vanitatibus adhibentur? quid pæ-
 gi. quid magistri, quid ferulæ, quid lora, quid verbera,
 quid disciplina illa, quæ Scriptura sancta dicitur
 lecti filij latera esse tundenda, ne crescat indomita
 domarique iam durius aut vix possit, aut forsasse
 possit? quid agitur his pœnis omnibus, nisi vt
 belletur imperitia, & praua cupiditas reseruetur
 cum quibus malis in hoc seculum venimus? Nonne
 hinc apparet in quid velut pondere suo proclius
 prona sit vitiosa natura, & quanta ope, vt hinc liberetur,
 tur, indigeat? Hæc ille. Quid vero significat
 maiora illa tormenta, quæ legum seueritas ma-
 ribus excogitauit; cruces, secures, patibula, rotæ,
 ignes, & alia id genus, nisi læuitiam tantam om-
 nino esse necessariam contra pronitatem huma-
 næ voluntatis ad malum? nam tanta in abundan-
 tia vanæ cupiditatis, quæ sese prodit in pueris
 huius lucis vsuram intramus, vt rarissimus
 ille sit, qui, si permittatur & viuere vt velit
 & facere quod lubebit, non in ea facinorosa
 flag-*

flagitia, quæ modo commemoravi, vel cuncta
vel plurima prorumpat ac perueniat. Quanta
profecto in seria illa erit, à miseria magnali be-
nè non posse nisi per aliam longe deteriore ac
Ergo de maiorem miseriam ac calamitatem!

4. Hoc etiam magnum vulnus in voluntate
perspicitur, quod eà eius sit peruersitas, vt
ad auctorem suum colendum, verum Deum,
principium, ac finem suum, tardissima sit, etiam
in maiestatem suam Deus in finitis miraculis pa-
refaciat: ad colendos vero falsos Deos prom-
tissima, etiam si de eorum diuinitate nihil om-
nino cognouerit. Certè Philosophi multi, cum
cognouissent: Deum, ait Paulus, non sicut Deum glorifi-
cauerit. Sed parū est: Mutauerunt gloriam incoru-
ptibilis Dei in similitudinem imaginis corruptibilis ho-
minis. Transeat, deterius est quod addit: Volucrū,
quadrupedum, & serpentium. O incredibilem ho-
minum dementiam! Hebræi quoque verum
Deum per innumerabilia signa & prodigia co-
gnitum leuissime fastidiebant, & ad sacrifican-
dum falsis Diis etiam filios suos promptissimi
accurrebant. Quare Deus per Ieremiam expro-
brat Iudæis inconstantiam in vero Deo colen-
do, cum Ethnici in cultu falsorum Deorum re-
tinendo constantissimi essent. Transire (ait) ad in-
sulas Cethim, & videte? & in Cedar mittite, & consi-
derate vehementer, & videre si factum sit huiusmodi
si mutauit gens Deos suos: & certe ipsi non sunt Diij: po-
pulus vero meus mutauit gloriam suam in idolum.

15. Descendamus nunc ad vulnus tertiaz facul-
tatis, quæ appetitus dicitur irascibilis, & quidem
in par-

4.
Propensio
ad malum
falsosque
Deos colen-
dos.

Rom. 2.

Psal. 105.

Ierem. 2.

Appetitus
irascibilis
vulnera

NO IMPETIUS
DE
TULLIO
HO

1.
Fera bar-
baries.
Orat. de
ira, qua est
Hom. 10.

L. 1. Con-
fes. c. 7.

2.
Negligen-
tia in reb.
ad salutem
pertinenti-
bus.

in parte animæ inferiori. Cum enim hæc faci-
tas homini data sit, vt imperanti rationi
quam miles armatus in vsum spiritualis belli
bediat, & sit quasi neruus quidam animi, vt
quitur D. Basilius, fortitudinem constantiam
que ac robur ad res bene & ordine geren-
tribuens; vulnus est quod plerumque acci-
vt imperium animæ sponte inuadens, homi-
nem penitus conuertat in feram, eumque
gat impetū feri, insillire, rabie vt canes affici-
gere vt scorpiones, morderē vt serpētes. Na-
tur nobiscū ista pestis, & in ipsa infantia appa-
re incipit. An, inquit Augustinus, pro tempore
illa bona erant, stēdo pētere etiā quod noxie daren-
indignari acriter nō subiectis hominibus: liberis, &
ioribus, hisque à quibus genitus est, multique
zereca prudentioribus, non ad nutum voluntatis ob-
perantibus, feriendo nocere: niti quantū potest, quā
obeditur imperiis, quib. perniciosē obediretur? Ita
cillitas membrorum infantilium innocens est, non
mus infantium. Vidi ego & expertus sum zelantē
uulum: nondum loquebatur, & intuebatur pallidum
maro aspectu collactaneum suum. Hæc ibi
16. Et quamquam ita sit, vt belluino more
mo subinde sæuiat: graue tamen & illud
nus est, quod sæuiat rei noxiæ acquirē-
causa, aut certe transeuntis ac temporalis boni
in iis vero quæ ad beate viuendum cum in
tum in futura vita pertinent, negligentissimū
fit. Cum enim exploratū sit, huius vitæ beatitudi-
dinem in virtute perfecta sitam esse, & firmam
experiamur viam ad perfectam virtutem

difficilem : ratio postulat, vt magno studio, ani-
 mique contentione, in hanc rem incumbamus:
 Si namque, qui magnum studium adhibent,
 non sine labore perueniunt: quid fiet de illis qui
 nullum adhibent? Hic ira, feruore, hic conten-
 tione ac robore opus esset: sed ad hæc homo
 immobilis insensibilisque est. Accedit, quod,
 cum animam esse immortalem naturaliter co-
 gnoscamus, par esset, vt nihil sapius, nihil dili-
 gentius, nihil maiori cum sollicitudine tractare-
 mus, quam quid nobis sit euenturum post mor-
 tem. At contra plerique hominum nihil minus
 curant, quam de virtutibus acquirendis, vel bea-
 titudine sempiterna: & quod magis est miran-
 dum, ne in extrema quidem senectute, cum cer-
 tum est mortem longe abesse non posse, studiũ
 adhibere incipiunt ad procurandam salutem.
 Tanta videlicet obliuio, tantus sopor, tanta, de-
 mentia genus humanum vitio primæ præuari-
 cationis oppressit.

Non ita se res habet in temporalibus lucris
 captandis, velumque nouum merito vocauerim
 immoderatam hanc sollicitudinem. Qui enim
 in veris & summis bonis quærendis supra mo-
 dum negligentes sunt, iidem in comparandis
 falsis, inanibus, ac fugacibus attentissimi. Quam
 calamitatem humani generis non solum noster
 Ecclesiastes multis in locis deplorat, sed etiam
 Ethnicus ille, qui Satyras suas ita inchoauit:

O curas hominum! quantum est in rebus inane!
 Et quoniam (vt Augustinus ait) desidia, segnities,
 pigritia, negligentia vitia sunt vtrique quibus labor fu-
 gitur:

3.
*Diligentia
 in quaren-
 dis tempo-
 ralibus.*

*Persius Sat.
 1.
 Lib. 22. de
 ciuit. c. 22.*

gitur: cum labor ipse, etiam cum est utilis, pœna
ideo, siue labore desidiam viacimus, siue de
dia laborem fugimus, semper miseri sumus.

*Appetitus
concupisci-
bilis vul-
nus.* 17. Vltimum vulnus in appetitu concup
bili reperitur, & vocatur concupiscentia: ex
post amissam originalem iustitiam soluta, con
tra spiritum pugnat assidue. Hinc nascitur in
stinum illud bellum, quod vsque ad mortem
niri non potest: ideo clamat Apostolus: *Infer*

Rom. 7.

ego homo, qui me liberabit de corpore mortis hu
Quantum autem imperium hic affectus in
tionem acceperit, & contra quam debiles
vires rationis aduersus impetum huius in
mitæ feræ, testatur vita plurimorum adolefce
tum, qui tam immenso voluptatum turpissim
rû incendio flagrant, vt pœne ad insaniam re
digantur: testantur nouæ & inauditæ libidines
adinuentiones, quib concupiscentia hominum
longe superat cupiditates bestiarum: adeo
Plutarchus, qui opusculum scripsit, *Quod bruti*
ratione vtantur, merito aliud edidisset, quod
monstraret homines in bestias transformari
esse. Testantur ieiunia, vigiliæ, sacci, humili
cationes, spinarum aculei, aliaque id genus
quibus viri sancti tamquam armis cœlestibus
vt hoc malum reprimerent, vt ebantur: testan
tur denique horribiles tragœdiæ, quæ singulis
ætatibus, & in omnibus mundi partibus, occu
sione carnalis concupiscentiæ acciderunt. Ce
te in Scripturis horrorem incutiunt, quæ de Sa
lome, Salomone Dauid leguntur exempla: quo
rum primus fortitudine, secundus sapientia
omni-

omnibus anteibat: tertius ad fortitudinem sapientiam quoque, sanctitatem, & pietatem plane singularem adiunxerat. Hæc de vulneribus.

CA P. XIX.

Explicantur undecim animi morbi.

DE morbis quoque animi aliquid dicendum est: quorum primum locum sibi facile vendicat inconstantia quædam, instabilitas, & mollities animi, qua fit ut non possit quisquam diu in rebus arduis constans perflere: iam vult, iam non vult; vna eademque voluntas perpetua pugna ac contentione discinditur. Res ceteræ, siue superiores, ut Angeli: siue inferiores, ut pecudes: semper idem volunt aut nolunt: persequuntur bonum, malum fugiunt: homines vero rem eandem modo volunt, modo nolunt: modo neque plane volunt, neque plane nolunt. Placet adulterium, dicit incontinens: sed nolo, quia lex prohibet. Neque solum pars inferior cum superiore, sed superior secum ipsa confligit. Vnde hoc monstrum, ait Augustinus, & quare istud? Luceat misericordia tua, & interrogem, si forte mihi respondere possint latebra peccatorum hominum, & tenebrosissima contritiones filiorum Adam, vnde hoc monstrum, & quare istud. Imperat animus corpori, & paretur statim: imperat animus sibi, & resistitur item: Ego cum deliberabam vna seruire Domino Deo meo, sicut dicitur

i.
Inconstantia.

L. s. Confes. c. 9.

cap. 10.